

Asia: VN/7502/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi YVA-lain ja SOVA-lain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta ja luonnoksesta esitykseksi SOVA-asetuksen 1 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki) ja viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (SOVA-laki) sekä eräiden niihin liittyvien lakien (maankäyttö- ja rakennuslaki, ilmailulaki, liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettu laki, maa-aineslaki, ratalaki sekä ympäristönsuojelulaki) muuttamisesta. Lisäksi lausuntoa pyydetään luonnoksesta viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n muuttamisesta.

Esitys pitää sisällään kolme keskeistä periaatteellista muutosta: valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia koskevat viranomaistehtävät esitetään siirrettäväksi ympäristöministeriöltä Suomen ympäristökeskukselle (SYKE), ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin lisättäisiin vanhojen asiakirjojen julkaisemista koskevat säännökset, sekä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annettuun lakiin lisättäisiin säännös koskien tilanteita, joissa ympäristöarvioinnin piiriin mahdollisesti kuuluvaa suunnitelmaa tai ohjelmaa ei ole lainsäädännössä etukäteen säädetty ympäristöarvioitavaksi.

Uudenmaan liiton lausunto koskee erityisesti ympäristöministeriön vastuulla olevien, valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia koskevien viranomaistehtävien siirtoa SYKE:lle. Esitetty muutos edellyttää muutoksia mm. maankäyttö- ja rakennuslain 206 a §:ään, jossa todetaan, että Jos laadittavan kaavan toteuttamisella on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia toisen Euroopan unionin jäsenvaltion alueelle, ympäristöministeriön tai valtioneuvoston asetuksella säädettävän valtion muun vastuuviranomaisen on huolehdittava ilmoitusmenettelystä ja neuvottelujen käymisestä kaavan toteuttamisen merkittävistä ympäristövaikutuksista toisen jäsenvaltion kanssa.

Uudellamaalla maakuntakaavan valmistelussa on ollut harvoin tilanteita, jotka olisivat edellyttäneet kansainvälistä kuulemistä. Kun tällainen tilanne on ollut, kuten kansainvälisten liikennehankkeiden yhteydessä, on maakuntakaavan kannalta koettu merkitykselliseksi se, että yhteydenpito ja kuuleminen on toteutettu ympäristöministeriön kautta. Kansainvälisen kuulemisen toteuttaminen ei ole vain operationaalinen viranomaistehtävä, vaan sillä on myös vahvasti yhteiskunnallisesti ja strategisesti merkittävä tehtävä.

Mikäli kansainvälistä kuulemistä koskevat menettelyt muuttuvat esityksen mukaisesti, on tärkeää, että hyvää yhteistyötä ja vuorovaikutusta ministeriön kanssa jatketaan kansainvälisten hankkeiden yhteydessä myös jatkossa.

Esityksessä todetaan, että tavoitteena on siirtää vastuu tehtävistä sellaiselle viranomaiselle, jolta löytyy asiaan liittyvä riittävä asiantuntemus ja jonka tehtävänkuvaan operationaaliset viranomaistehtävät soveltuvat ympäristöministeriötä paremmin. Viranomaistehtävien siirtoa SYKE:lle on perusteltu hyvin. Toisaalta esityksessä olisi voinut YVA-hankkeiden osalta arvioida ELY:n roolia laajemmin. ELY-keskuksilla on YVA-hankkeissa tällä hetkellä yhteysviranomaisen rooli, ja tämän roolin laajentamista myös kansainvälisiin viranomaistehtäviin olisi voinut käsitellä ja arvioida esitettyä tarkemmin.

Uudenmaan liitolla ei ole muuta lausuttavaa hallituksen esityksestä.

Salmi Petra
Uudenmaan liitto - va. johtaja, aluesuunnittelu Paula Autioniemi,
suunnittelupäällikkö Kaarina Rautio